

Skoleundervisningen og den økonomiske Udvikling.

Diskussion i Nationaløkonomisk Forening.

I Foreningens Møde Fredagen den 22. Marts indledede Hr. Skolebestyrer **N. Juel Hansen** en Diskussion om Skoleundervisningens Forhold til den økonomiske Udvikling. Indlederen begyndte med at henvise til, at under Diskussionen om Frihavnen i Foreningens foregaaende Møde havde Konferensraad Levy bemærket, at selv om vi fik en Frihavn, og selv om vi ved Siden heraf be-
gunstiges af andre Forhold, maatte vi dog aldrig vente at naa saa vidt frem i økonomisk Henseende som Hamborg eller Bremen: vi mangler Energi, Dygtighed, Handlekraft. Grunden til disse uheldige Forhold, mente Konf. Levy, maatte for en væsenlig Del søges i vor Skoleundervisning.

Indlederen mente, at denne Betragtning var rigtig. Skolens Opgave maatte være at danne Eleverne til Livet: bibringe dem de nødvendige Kundskaber og Færdigheder, øve og forme deres Tænkeevne, skærpe deres Vilje og udvikle deres Pligtfølelse og Lyst til Arbejde, — m. a. O., Skolen skulde udvikle sine Elever til aandelig og praktisk Selvhjælp og Selvopdragelse, den skulde gjøre dem dygtige og gode.

Løste Skolen nu denne Opgave? — Af dens Frugter skulde vi kende den, og sikkert var det, at der laa en Kløft mellem Skole og Liv; derfor mødte Børnene i dette som i en fremmed Verden, hvor de staa som ubehjælpssomme Individuer uden at kunne finde Anvendelse for den Udvikling, Skolen havde givet dem. De naaede som Regel ikke længere frem end til Middelmaadigheden. Livet satte store Krav; men der arbejdedes kun slet, fordi Tænkeevnen kun var ringe udviklet. I sin Følge havde dette en overordenlig Mangel paa Moralitet, d. e. stærke og varme Følelser paa deres rette Plads. Endvidere fulgte heraf en Mangel paa Evne til at opnaa en Samfundsbevidsthed. Taleren vilde bestemt hævde, at Skolen, som den er her hjemme, har sin store Skyld heri. Særlig karakteristiske var Forholdene i København. Hvis de mange Studenter var Vidnesbyrd om en aandelig Tørst, var dette jo meget glædeligt; men det var ikke saa. Størsteparten af de 400 unge Minervasønner, der aarligt kom til Universitetet, var blevne det ikke paa den energiske Selvudviklings, men paa Forfængelighedens Konto. Meget af, hvad der proppedes i Eleverne i Skolen, var en død Kapital. Undervisningen lagde Hovedvægten paa det ornamentale. Skolen fristedes til at spørge, hvor dens Interesser laa: i at skaffe dygtige Mennesker eller i at skaffe gode Examinere, og Skolens Lærere besvarede dette Spørgsmaal til Fordel for det sidste Alternativ. Og Lærerne havde jo ogsaa en vis Ret til at sige, at de handlede rigtigt, naar de gjorde, hvad Universitetet fordrede som Forberedelse. Ogsaa Realskolerne var ornamentale, da ogsaa der Examinerne var Maalet. Der bestod et Misforhold mellem det Arbejde, der anvendtes, og det Maal, der

naaedes. Nogle Kemikere vilde udvinde Sølv af Vandet; de producerede ogsaa en lille Smule Sølv, men havde anvendt Oceaner dertil; da de saa paa Resultatet, fandt de det økonomisk betydningsløst. Skolen brød sig ikke om, at ogsaa den kun producerede en Smule Sølv, — men den glædede sig over at have fyldt en Mængde Kar med Vand, — skønt mange af Karrene havde Hul i Bunden og snart løb tomme. Det var et stort Afsnit af Livet, der anvendtes paa Skolegang; det skulde være et Liv for sig selv med særlige Krav; men her, hvor Hovedvægten lagdes paa Udenadlæsen, fandt der i Virkeligheden kun ringe aandelig Udvikling Sted. Resultatet af denne Undervisningsform var, at der hos Børnene kun udvikledes en Vane til at tage imod, hvad der gaves dem ind gennem Hukommelsesundervisningen, og i Livet slog dette aldrig til. Dertil kom, at den Undervisning, der gaves i Skolerne, var en Masseundervisning, — men Masseundervisning betød Mishandling af den enkelte; den enkelte havde Krav paa, at Hensyn toges til Udviklingen af hans Personlighed; men det skete ikke. Ny Baner maatte brydes. Børnene skulde vel lære at huske, at knytte Hukommelsen til Forestillinger. Ved Siden af de mekaniske Færdigheder maatte øves Evnen til Selvopdragelse og Selvhjælp. Børnene maatte vide, hvad det vil sige at være Medlemmer af et Samfund. Hyppig var der et Spring mellem det, en Mand finder, er det retfærdige, og hvad Loven foreskriver. Herom saavel som om saadanne Situationer som Vidnepligt, Kontraktregler osv. burde der gives Børnene et Begreb, ligesom om Nationaløkonomien, der jo passende kunde knyttes til Geografien. Historien burde læres som en begyndende Psykologi, men i Stedet for læres nu kun Begivenhederne.

En anden Art af Psykologi var det at lede Barnet hen til Sandhed gennem Betragtninger af dets egne Handlinger. Samtidig med at Skolen gav Barnet saa lidet, blev Forholdet i Livet vanskeligere for det. Indlederen dvælede særligt ved Undervisningen for vordende Haandværkere og Købmænd, og sluttede med at hævde, at som Skolen er nu, virkede den væsenlig ornamentalt; der var en Kløft mellem den og Livet, og Grunden var den, at Vægten ikke var lagt paa Selvopdragelsen, men paa andre Ting, hvorfor der ikke var Brug i Livet.

I den Diskussion, der knyttede sig til Indledningsforedraget, deltog foruden Indlederen, d'Hrr. Kancelliraad, Afdelingschef **Buchheister**, Professor **Falbe Hansen** og Forpagter **Westergaard**. — Kancelliraad Buchheister paaberaabte sig sin gennem Embedsvirksomhed indhøstede omfattende Erfaring, at det, Forældrene hertilands ganske særligt eftertragede for deres Sønner, var »faste Stillinger«; de Stillinger, de Allerfleste kunde vente at opnaa, var kun uselvstændige og særdeles beskedne, — men naar de blot var »faste«, saa fristede de dog saa stærkt, at man opgav Tanken om selv at bryde sig en Vej frem til selvstændig Virksomhed. Ganske anderledes tænkte man f. Ex. i Hamborg! Og for at naa ind i Administrationens »faste Stillinger« ansaas Examenskarakteren og det højst mulige Antal Examenspoints som den bedste anbefaling. Det turde tildels være dette, der drev Skolerne ind i det af Indlederen kritiserede Spor. Forøvrigt henviste Kancelliraad B. til, at de paagældende unge Mennesker ved Ladhed og den stærkt omsiggribende Frygt for »Overanstrengelse« selv bar en væsenlig Del af Skylden for de utilfredsstillende Resultater, der opnaedes. — Professor Falbe Hansen gav Indlederen

Medhold i, at der i Skolerne lagdes for stærkt Eftertryk paa det blot Ornamentale, — og Forpagter Westergaard omtalte den Skyld, ikke blot Skolerne, men særligt Hjemmene havde, samtidigt med at spørge om Grunden til, at Danmark manglede en virkelig dygtig Lærerstand. — Indlederen svarede, at ogsaa Lærerne selv fik en utilfredsstillende Uddannelse: paa Seminarierne proppedes Seminaristerne efter væsentligt samme Principer som Børnene i Skolen. Naar vor Ungdom var saa lad, saa skyldtes det netop væsentlig det Vaneliv, Skolen havde ført dem ind i: ved den megen Udenadslæren havde man avlet aandelig Ladhed, og denne mærkedes da hele Livet igennem.

Dirigenten (Overpostmester Petersen) bekræftede for sit Embedsomraades Vedkommende, hvad Kancelliraad Buchheister havde anført, støttende sig paa sine Erfaringer. Med en Tak til Indlederen sluttede Dirigenten Diskussionen.
